

Dzienne stawki wyżywienia osadzonych do zmiany

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: czwartek, 18, grudzień 2025 12:12

Alicja Cisowska

Odsłony: 1193

Od 2016 r. nie zmieniły się dzienne stawki minimalne określające koszt wyżywienia osób osadzonych w jednostkach penitencjarnych. Minimalna kwota określona w rozporządzeniu MS powinna zapewniać możliwość utrzymania jakości wyżywienia na stałym i akceptowalnym z medycznego punktu widzenia poziomie. Wizytacje KMPT potwierdzają, że nastąpił zauważalny spadek jakości posiłków otrzymywanych przez osadzonych, którzy podkreślają, że regularnie dostają niezdrowe, wysoko przetworzone, pozbawione smaku jedzenie. Zdaniem Europejskiego Komitetu do Spraw Zapobiegania Torturom (CPT) niezapewnienie odpowiedniego żywienia może prowadzić do narażenia osadzonych na złe traktowanie.

Z informacji przedstawicieli resortu wynikało, że projekt zmian miał zostać wypracowany w III lub IV kwartale 2025 r., wobec czego ZRPO Wojciech Brzozowski pyta, na jakim etapie znajdują się prace legislacyjne oraz czy i w jakim zakresie uwzględniono postulaty RPO.

Rzecznik praw obywatelskich Marcin Wiącek apeluje do Ministra Sprawiedliwości o pilną zmianę przepisów dotyczących minimalnych, dziennych kosztów posiłków i napojów dla osadzonych w jednostkach penitencjarnych.

Dzienne stawki minimalne określające koszt wyżywienia w ramach poszczególnych diet nie uległy zmianie od wejścia w życie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości je regulującego, czyli od lutego 2016 r. Tymczasem ceny produktów spożywczych w ciągu ostatnich dziewięciu lat znacznie wzrosły.

Na ten problem zwracała uwagę Zastępczyni RPO w wystąpieniu generalnym do Zastępcy Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z 13 września 2022 r. W odpowiedzi wskazano, że rozporządzenie określa jedynie minimalną stawkę, natomiast faktycznie wydatkowane są wyższe środki. Ta odpowiedź potwierdza, że stawka minimalna określona w rozporządzeniu jest w praktyce niewystarczająca do zapewnienia prawidłowego żywienia w jednostkach penitencjarnych. Uznaniowe przeznaczenie w ostatnich latach wyższych środków finansowych, niż wynika to z minimum określonego w przepisach, nie rozwiązuje problemu nieadekwatności rozwiązań prawnych.

Rzecznik wskazuje, że przepisy rozporządzenia mają charakter gwarancyjny. Minimalna kwota określona w przepisie powinna zapewniać możliwość utrzymania jakości wyżywienia na stałym i akceptowalnym z medycznego punktu widzenia poziomie. Ta funkcja, wobec znacznego wzrostu cen w ostatnich latach, nie jest obecnie spełniona.

RPO przypomina też, że rozporządzenie określa także inne wymogi, które należy spełnić, komponując posiłki w jednostkach penitencjarnych (kaloryczność, procentowa zawartość składników odżywczych oraz ilości warzyw lub owoców w ciągu dnia). Te wytyczne są pewną gwarancją co do jakości żywienia osadzonych, nie przesądzają jednak ostatecznie, że ich przestrzeganie zapewni im rzeczywiście zbilansowaną i wartościową dietę. Wskazane wymagania mogą zostać zrealizowane także w przypadku posiłków niezdrowych, o niskiej wartości odżywczej.

Przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur w trakcie kolejnych wizytacji w jednostkach penitencjarnych odnotowują zauważalny spadek jakości posiłków otrzymywanych przez osadzonych. W ostatnim czasie coraz więcej osadzonych podkreśla, że regularnie spożywa niezdrowe, wysoko przetworzone, pozbawione smaku jedzenie.

Z obserwacji posiłków wydawanych osadzonym podczas wizytacji KMPT wynika, że na obiad (posiłek

Dzienne stawki wyżywienia osadzonych do zmiany

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: czwartek, 18, grudzień 2025 12:12

Alicja Cisowska

Odsłony: 1193

podstawowy) dominują potrawy z kaszy, makaronu, soi (jako tańszego zamiennika mięsa) oraz wodniste zupy. Na śniadania i kolacje wydawany jest natomiast chleb wraz z porcją margaryny, niskiej jakości wyrób mięsny (m.in. salceson, mielonka) lub marmolada. Surowe warzywa i owoce w dietach podstawowych w zasadzie nie występują.

Spadek jakości oferowanych posiłków jest konsekwencją coraz większej dysproporcji pomiędzy cenami jedzenia a środkami finansowymi zabezpieczanymi na wyżywienie osób pozbawionych wolności.

Rzecznik podkreśla, że od kwoty przeznaczanej na żywienie osadzonych zależy jakość przygotowywanych posiłków, dlatego istotne jest dostosowanie minimalnej stawki do realiów rynkowych przez określenie jej na poziomie odpowiednio wyższym, uwzględniającym obecne ceny produktów spożywczych.

Dieta w codziennym życiu więziennym ma zasadniczy wpływ na funkcjonowanie fizyczne i psychiczne osadzonych. Zdrowa, zbilansowana żywność wyposaża więźniów w lepszą kondycję, umiejętności, samopoczucie, polepszając jakość ich życia, zarówno w trakcie pobytu, jak i po opuszczeniu zakładu.

Odpowiednie żywienie uznawane jest przez Europejski Komitet do Spraw Zapobiegania Torturom (CPT) za jedno z głównych kryteriów przy ocenie godnych warunków pozbawienia wolności. Niezapewnienie takiego żywienia może prowadzić do narażenia osadzonych na złe traktowanie.

Rzecznik zauważa też, że obok negatywnych skutków krótkoterminowych, w dłuższej perspektywie nieodpowiednia dieta w połączeniu z ograniczonym dostępem do świeżego powietrza i światła dziennego sprzyja powstawaniu chorób, których diagnozowanie i leczenie w znacznym stopniu już dziś obciąża jednostki penitencjarne.

Z tych wszystkich względów RPO zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości z prośbą o zwiększenie minimalnych stawek dziennych przeznaczanych na wyżywienie osób osadzonych – do poziomu uwzględniającego zmianę cen produktów spożywczych po 2016 r.

Odpowiedź Marii Ejchart, podsekretarz stanu w MS:

„W odpowiedzi na wystąpienie Pana Rzecznika z dnia 9 marca 2025r. dotyczące pilnej zmiany przepisów regulujących minimalny dzienny koszt posiłków i napojów wydawanych osadzonym w jednostkach penitencjarnych, tj. przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 lutego 2016 roku w sprawie wyżywienia osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, uprzejmie informuję, że Minister Sprawiedliwości dostrzega problem nieadekwatności obowiązujących stawek żywieniowych osadzonych w jednostkach penitencjarnych.

W istocie, ustalone w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 lutego 2016 roku w sprawie wyżywienia osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczychienne stawki minimalne określające koszt wyżywienia w ramach poszczególnych diet nie uległy zmianie od dnia wejścia w życie wskazanego rozporządzenia, tj. od lutego 2016 r. Tymczasem jest rzeczą powszechnie wiadomą, że ceny produktów spożywczych w ciągu minionych dziewięciu lat znacznie wzrosły.

W pełni podzielam pogląd Pana Rzecznika, iż stawka żywieniowa przyjęta w rozporządzeniu jest w praktyce niewystarczająca do zapewnienia prawidłowego żywienia w jednostkach penitencjarnych.

Dzienne stawki wyżywienia osadzonych do zmiany

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: czwartek, 18, grudzień 2025 12:12

Alicja Cisowska

Odsłony: 1193

Z przykrością przyjęłam fakt, że przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur w trakcie kolejnych wizytacji w jednostkach penitencjarnych odnotowują zauważalny spadek jakości posiłków otrzymywanych przez osadzonych.

W pełni zgadzam się ze stwierdzeniem, że odpowiednie żywienie uznawane jest przez Europejski Komitet do Spraw Zapobiegania Torturom (CPT) za jedno z głównych kryteriów przy ocenie godnych warunków pozbawienia wolności. Niezapewnienie takiego żywienia może prowadzić do narażenia osadzonych na złe traktowanie.

Mając na względzie powyższe argumenty pragnę przekazać Panu Rzecznikowi, iż zmiany w tymże obszarze prawnym zostały zgłoszone do planu prac legislacyjnych Centralnego Zarządu Służby Więziennej na rok 2025.

Nowa regulacja skutkować będzie m.in. zwiększeniem minimalnych stawek dziennych przeznaczanych na wyżywienie osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych.”

Źródło: RPO